

Forslag

til

Lov om ændring af lov om lønninger og pensioner for lærere ved folkeskolen på Færøerne.

Fremsat den 25. oktober 1955 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 199 af 12. april 1949 om lønninger og pensioner for lærere ved folkeskolen på Færøerne sker følgende tilføjelser:

1. Til § 2 føjes som nyt afsnit:

Som pædagogisk rådgiver for skoledirektionen og som vejleder og rådgiver for de under direktionen hørende folkeskoler, ansættes en skolekonsulent for folkeskolen på Færøerne, der udnævnes af kongen, og lønnes med 5 700 kr. årligt, stigende hvert 3. år med 600 kr. til 8 100 kr.

Løvrigt finder de i afsnittene IV, V og VI i nærværende lov indeholdte generelle bestemmelser anvendelse også for det heromhandlede embede. De nærmere regler for skolekonsulentens virksomhed fastsættes ved en af undervisningsministeren efter for-

handling med skoledirektionen udfærdiget instruks.

2. Til § 23 føjes som nyt stk. 3:

Forsåvidt en lærer, der er indvalgt i folketinget, må holde vikar i sit embede for at kunne bestride sit folketingshverv, vil der til hjælp til bestridelse af vikarudgiften være at afkorte i hans lønning $\frac{1}{3}$ af lønnen i den periode, for hvilken vikaren er antaget. Den del af vikarudgiften, der ikke dækkes herigennem, afholdes af statskassen.

§ 2.

Denne lov træder i kraft forsåvidt angår § 1, pkt. 1, fra 1. april 1956 og forsåvidt angår § 1, pkt. 2, fra begyndelsen af folketingsåret 1955—56.

Bemærkninger til lovforslaget.

Til § 1.

Til 1. Fra Færøernes landsstyre har undervisningsministeriet modtaget en af Færøernes skoledirektion anbefalet indstilling om, at der oprettes og normeres en stilling som landsskolekonsulent for folkeskolen på Færøerne ved en dertil sigtende ændring af lov nr. 199 af 12. april 1949 om lønninger og pensioner for lærere ved folkeskolen på Færøerne.

Det nærmere tilsyn med undervisningen i folkeskolen i byggerne på Færøerne har, siden en bevilning til dette formål første gang blev tilvejebragt på finansloven for finansåret 1870—71, været udøvet af den såkaldte bygdeinspektion bestående af 3 ved

skolevæsenet på Færøerne virkende lærere, der skiftevis har besøgt skolerne og derefter indgivet indberetning til skoledirektionen. Fra finansåret 1938—39 gennemførtes den nyordning, at tilsynet varetoges af 2 folkeskolelærere og en særlig idrætsinspektør. Den økonomiske ordning har været den, at statskassen stedse har udredet halvdelen af udgifterne.

Allerede i 1938 udtalte Færøernes skoledirektion ønske om, at der gennemførtes en ændring af hele tilsynsordningen gennem oprettelse af en stilling for en amtsskolekonsulent på linie med den amtsskolekonsulentordning, som ved skoletilsynsloven af 1933 blev gennemført i det øvrige kongerige,

og der blev herefter på finansloven for finansåret 1939—40 tilvejebragt bevilling til dækning af statens bidrag til aflønning af en honorarlønnet amtsskolekonsulent på Færøerne, jfr. R.T. 1938—39, tillæg B. sp. 1377 ff.; på grund af krigen blev stillingen dog aldrig besat, og bevillingen blev senere udskudt på finansloven for finansåret 1950—51, jfr. R.T. 1949—50, tillæg A. sp. 1941—42.

Spørgsmålet om stillingens genoprettelse overvejes i forbindelse med behandlingen af forslaget til den færøske lærerlønningsslov af 1949, men da der ikke opnåedes enighed om stillingens nærmere karakter, blev sagen stillet i bero, idet dog det færøske lagting og landsstyret for landskassens egen regning nyoprettede en fast stilling som idrætsinspektør.

Ifølge en indstilling fra Færøernes landsstyre af 21. maj 1953 har lagtinget vedtaget at nedlægge stillingen som idrætsinspektør og at forhandle med ministeriet om oprettelse i stedet af en stilling som landsskolekonsulent, idet det anføres, at det nu er mere påkrævet end nogensinde at få oprettet et embede som konsulent for den samlede folkeskole, og embedet foreslås normeret med en lønning af 5 700 kr., stigende hvert 3. år med 600 kr. til 8 100 kr. med tillæg efter de almindelige regler.

Ministeriet kan efter indhentet erklæring fra statskonsulenten for ministeriet i sager vedrørende folkeskolen og seminarierne fuldt ud slutte sig til forslaget om, at der oprettes en stilling som skolekonsulent for folkeskolen på Færøerne, idet man må tillægge det den største betydning, at tilsynet samles hos en enkelt person, der med forståelse af de lokale krav forbinder evnen til at vejlede de enkelte skoler og rådgive skoledirektionen med hensyn til tidens udvikling indenfor folkeskolens undervisning. Ministeriet må endvidere anse den foreslåede lønningsmæssige placering for rimelig, således at den danske stat yder refusion af halvdelen af den samlede lønningsudgift efter de almindelige regler i den færøske lærerlønningsslov, og således at skolekonsulenten iøvrigt undergives de i denne lov indeholdte almindelige bestemmelser af lønnings- og pensionsretlig karakter.

Med hensyn til skolekonsulentens virksomhed og stilling iøvrigt vil de i lov nr. 200 af 12. april 1949 om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn indeholdte bestemmelser om amtsskolekonsulenterne kunne være retningsgivende under hensyntagen til Færøernes særlige forhold og krav, men man finder det mest hensigtsmæssigt, at der herom udfærdiges

en instruks efter nærmere forhandling med Færøernes skoledirektion.

Til 2. Fra Færøernes skoledirektion har undervisningsministeriet modtaget indstilling om, at der for færøske folkeskolelærere, der indvælges i folketinget, må blive indført en tilsvarende ordning med hensyn til betalingen af vikarudgifter, som gælder for folketingsmænd, der tillige er folkeskolelærere, i det øvrige kongerige i henhold til § 41, stk. 2 i lov nr. 200 af 12. april 1949 om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn. Ordningen ifølge denne bestemmelse er den, at der til delvis bestridelse af udgiften til vikar tilbageholdes $\frac{1}{3}$ af folketingsmændenes lærerløn i den periode, i hvilken embedet bestrides med vikar, medens resten af vikarudgiften afholdes fuldt ud af statskassen.

Efter indhentet erklæring fra statskonsulenten for undervisningsministeriet i sager vedrørende folkeskolen og seminarierne og fra statsministeriet må ministeriet finde det ønskeligt og også særdeles rimeligt, at færøske folkeskolelærere, der virker som folketingsmænd, ikke stilles ringere end tilsvarende folketingsmænd i kongeriget.

Man foreslår derfor en bestemmelse svarende til den ovenfor citerede bestemmelse i skoletilsynsloven optaget i den færøske lærerlønningsslov som en tilføjelse til reglerne om fordelingen af udgifterne til folkeskolelærerne på Færøerne mellem statskassen og hjemmestyret.

Til § 2.

Man anser det for rimeligt, at den under § 1, pkt. 2, foreslåede vikargodtgørelse ydes fra indværende folketingsårs begyndelse, medens stillingen som skolekonsulent næppe vil kunne blive besat før tidligst fra 1. april 1956. Lovens ikrafttrædelsesbestemmelse er affattet herefter.

Det bemærkes til slut, at nærværende lovforslag i henhold til § 7 i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre har været forelagt hjemmestyret til betænkning, der er optrykt som bilag til lovforslaget.

Ved sagens behandling i lagtinget vedtoges forslaget om oprettelse af en konsulentstilling med 17 stemmer mod 0. Forslaget om refusion af en del af vikarudgifterne for lærere, der er folketingsmænd, opnåede 11 stemmer, medens flertal for forslaget ville have krævet 13 stemmer, jfr. iøvrigt det i den som bilag optrykte betænkning fra skoleudvalget anførte.

Oversættelse.

Bilag.

Betænkning i lagtings sag nr. 39/1953: Ansættelse af (landsskolekonsulent.

Allerede i foråret 1938 blev sagen om ansættelse af en landsskolekonsulent forelagt lagtinget, men eftersom man lige havde ansat en idrætskonsulent, blev sagen ikke fremmet dengang.

Siden 1870—71 har bygdeskoleinspektionen været overdraget bygdeskoleinspektørerne. Indtil 1938 har inspektionen været besørget af 3 folkeskolelærere og siden af 2 folkeskolelærere.

Dette arbejde har mere taget sigte på en inspektion af skolebygninger, undervisningsmateriel og undervisningen end at give lærerne vejledning med henblik på nyere og tidssvarende metoder for undervisningen.

Som ovenfor anført var ønsker fremme allerede i 1938 om ændringer, og efter lagtingets og skoledirektionens anmodning har landsstyret ført forhandlinger med undervisningsministeriet om sagen med det resultat, at det nu har fremsat forslag til lov om ændring af lov om lønninger og pensioner for lærere ved folkeskolen på Færøerne.

Ændring 1 i lovforslaget omfatter tillæg til § 2 i rigslov nr. 199 af 12. april 1949 og angår ansættelse af en landsskolekonsulent for Færøerne. Skoleudvalget, der har behandlet forslaget, har intet at bemærke til ændringen.

Ændring 2 til samme lov omfatter tillæg

til § 23, der sikrer færøske lærere, der vælges til folketinget, at deres vikarudgifter medens de møder i folketinget, ikke skal overstige $\frac{1}{3}$ af deres løn. Det som vikarlønnen overstiger nævnte $\frac{1}{3}$ udredes af statskassen.

Endskønt denne ændring ikke medfører udgifter for lagtinget, tager mindretallet (A. Sørensen og M. Holm) ikke standpunkt til ændringen under henvisning til partiets principielle standpunkt, at Færøerne ikke repræsenteres i folketinget, men Færøernes forhold til Danmark bør ordnes ved overenskomst.

Flertallet (J. Danbjørg, P. M. Dam og Johan Poulsen) udtaler vedrørende ændring 2, at Færøerne skal repræsenteres på folketinget, og det er som følge heraf rimeligt, at de færøske folketingsmænd lige stilles med danske.

Som følge heraf fremsætter udvalget følgende

F o r s l a g

- I. Lagtinget vedtager landsstyrets og undervisningsministeriets forslag til tillæg til § 2 i rigslov nr. 199 af 12. april 1949.
- II. Forslag fra flertallet:
Lagtinget vedtager landsstyrets og undervisningsministeriets forslag til tillæg til § 23 i rigslov nr. 199 af 12. april 1949.

Skoleudvalget, 16. februar 1954.